

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та інших законодавчих актів України щодо мотивування судових рішень»

Зміст положення чинного законодавства	Зміст положення (норми) закону, до якого вносяться зміни
Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., №31, ст. 545; 2017 р., №2, ст. 25, №7-8, ст. 50)	
Стаття 13. Обов'язковість судових рішень	Стаття 13. Обов'язковість судових рішень
6. Висновки щодо застосування норм права, викладені у постановках Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права.	6. Висновки щодо застосування норм права, викладені у постановках Верховного Суду, враховуються іншими судами при застосуванні таких норм права в порядку, встановленому процесуальним законом.
Стаття 109. Дисциплінарне стягнення стосовно судді	Стаття 109. Дисциплінарне стягнення стосовно судді
9. Істотним дисциплінарним проступком або грубим нехтуванням обов'язками судді, що є несумісним зі статусом судді або виявляє його невідповідність займаній посаді, може бути визнаний, зокрема, будь-який з таких фактів:	9. Істотним дисциплінарним проступком або грубим нехтуванням обов'язками судді, що є несумісним зі статусом судді або виявляє його невідповідність займаній посаді, може бути визнаний, зокрема, будь-який з таких фактів:
Відсутня!	1¹) суддя ухиляється від вчинення правосуддя, в тому числі неодноразово приймаючи судові рішення,

	внаслідок яких переданий на вирішення суду спір був залишений не вирішеним відповідно до процесуального законодавства.
Господарський процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., №6, ст. 56)	
Стаття 79. Вірогідність доказів	Стаття 79. Достатність доказів
1. Наявність обставини, на яку сторона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень, вважається доведеною, якщо докази, надані на підтвердження такої обставини, є більш вірогідними, ніж докази, надані на її спростування.	1. Достатніми є докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування.
2. Питання про вірогідність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.	2. Питання про достатність доказів для встановлення обставин, що мають значення для справи, суд вирішує відповідно до свого внутрішнього переконання.
Стаття 90. Письмове опитування учасників справи як свідків	Стаття 90. Письмове опитування учасників справи
1. Учасник справи має право поставити в першій заяві по суті справи або у додатку до неї не більше десяти запитань іншому учаснику справи про обставини, що мають значення для справи.	1. Учасник справи має право поставити будь-якому іншому учаснику справи письмові запитання по суті спору про обставини, що мають значення для справи.

<p>2. Учасник справи, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну відповідь окремо на кожне питання по суті.</p>	<p>Такі запитання можуть бути поставлені у заяві по суті або в окремому документі впродовж 15 днів від дати отримання ухвали про відкриття провадження у справі, якщо більш тривалий строк не буде встановлений судом.</p>
<p>На запитання до учасника справи, який є юридичною особою, відповіді надає її керівник або інша посадова особа за його дорученням.</p>	<p>Одночасно з поданням до суду письмових запитань учасник справи зобов'язаний надати документи, що підтверджують надіслання їх копій іншим учасникам справи.</p>
<p>3. Відповіді на запитання подаються до суду учасником справи – фізичною особою, керівником або іншою посадовою особою юридичної особи у формі заяви свідка не пізніше як за п'ять днів до підготовчого засідання, а у справі, що розглядається в порядку спрощеного провадження, – за п'ять днів до першого судового засідання.</p>	<p>2. Письмові запитання можуть бути поставлені іншому учаснику справи після спливу встановленого частиною першою цієї статті строку у разі зміни предмету або підстави позову, зміни та (або) виникнення нових обставин, подання іншим учасником справи нових доказів та (або) наведення ним нових аргументів.</p>
<p>Копія такої заяви свідка у той самий строк надсилається учаснику справи, який поставив письмові запитання.</p>	<p>У такому разі письмові запитання можуть бути поставлені учасником справи впродовж 7 днів з дня, коли йому стало відомо або мало стати відомо (у зв'язку з ознайомленням з матеріалами справи, надісланням йому копій відповідних документів тощо) про наявність у справі вказаних обставин, якщо більш тривалий строк не буде встановлений судом.</p>

4. Якщо поставлене запитання пов'язане з наданням доказів, що підтверджують відповідні обставини, учасник справи разом із заявою свідка надає такі докази.	3. Учасник справи, який є суб'єктом владних повноважень, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну письмову відповідь окремо на кожне питання по суті.
5. Учасник справи має право відмовитися від надання відповіді на поставлені запитання:	4. Письмові відповіді на запитання подаються до суду учасником справи не пізніше ніж через сім днів з дня отримання запитань іншого учасника справи.
1) з підстав, визначених статтями 67, 68 цього Кодексу;	Одночасно з поданням до суду письмових відповідей подаються документи, що підтверджують надіслання копії цих відповідей іншим учасникам справи.
2) якщо поставлене запитання не стосується обставин, що мають значення для справи;	5. Якщо поставлене запитання пов'язане з наданням доказів, що підтверджують відповідні обставини, учасник справи разом із письмовими відповідями надає такі докази.
3) якщо учасником справи поставлено більше десяти запитань.	6. Учасник справи, який не є суб'єктом владних повноважень, має право відмовитися від надання відповіді на поставлені запитання:
6. За наявності підстав для відмови від відповіді учасник справи повинен повідомити про відмову іншого учасника та суд у строк для надання відповіді на запитання. Суд за клопотанням іншого учасника	1) з підстав, визначених статтями 67, 68 цього Кодексу;

справи може визнати підстави для відмови відсутніми та зобов'язати учасника справи надати відповідь.	
	2) якщо поставлене запитання не стосується обставин, що мають значення для справи;
	3) якщо учасником справи поставлена кількість запитань в загальній кількості більша ніж десять запитань на кожну одну позовну вимогу – в такому разі учасник справи зобов'язаний надати відповіді на питання в загальній кількості, яка не може бути меншою ніж десять запитань на одну позовну вимогу.
	Про відмову від надання відповіді на питання із зазначенням мотивів учасник справи зазначає у письмових відповідях.
	Суд за клопотанням іншого учасника справи може визнати підстави для відмови суб'єкта владних повноважень від надання відповіді відсутніми та зобов'язати його надати відповідь.
Стаття 209. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів	Стаття 209. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів
1. Суд, заслухавши вступне слово учасників справи, з'ясовує обставини, на які учасники справи посилаються	1. Суд, заслухавши вступне слово учасників справи, з'ясовує обставини, на які учасники справи посилаються

як на підставу своїх вимог і заперечень, та досліджує в порядку, визначеному в підготовчому засіданні у справі, докази, якими вони обґрунтовуються.	як на підставу своїх вимог і заперечень, та досліджує в порядку, визначеному в підготовчому засіданні у справі, докази, якими вони обґрунтовуються.
2. З урахуванням змісту спірних правовідносин, обставин справи та зібраних у справі доказів суд під час розгляду справи по суті може змінити порядок з'ясування обставин справи та порядок дослідження доказів, про що зазначається у протоколі судового засідання.	2. З урахуванням змісту спірних правовідносин, обставин справи та зібраних у справі доказів суд під час розгляду справи по суті може змінити порядок з'ясування обставин справи та порядок дослідження доказів, про що зазначається у протоколі судового засідання.
Відсутня!	3. Суд може запропонувати учасникам справи надати письмові пояснення, в яких зазначити чіткий перелік обставин, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, і яким суд, на думку сторони, має надати правову оцінку в мотивувальній частині рішення відповідно до цього Кодексу.
	Такі письмові пояснення не можуть змінювати предмет або підстави позову.
Стаття 217. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами	Стаття 217. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами
1. Про закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами суд зазначає в протоколі судового засідання і переходить до судових дебатів.	1. Після з'ясування всіх обставин у справі та перевірки їх доказами головуєчий у судовому засіданні надає сторонам та іншим учасникам справи можливість дати додаткові пояснення.

	На підставі відповідного клопотання учасника справи суд може надати такому учаснику час для підготовки письмових додаткових пояснень або власного проекту тексту рішення (його описової, мотивувальної та/або резолютивної частини), яким, на думку такого учасника, має завершитись розгляд заявлених позовних вимог.
	Право надати письмові пояснення або проект тексту рішення впродовж встановленого судом строку мають всі учасники справи.
	Зміст проекту рішення готується учасником справи з урахуванням вимог до змісту рішення, встановлених цим Кодексом.
	Проект рішення, підготовлений учасником справи, не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.
	2. У зв'язку з додатковими поясненнями учасників справи суд може ставити питання іншим учасникам справи, свідкам, експертам, спеціалістам.

	3. Вислухавши додаткові пояснення, суд постановляє ухвалу про закінчення з'ясування обставин у справі та перевірки їх доказами і переходить до судових дебатів.
Стаття 236. Законність і обґрунтованість судового рішення	Стаття 236. Законність і обґрунтованість судового рішення
1. Рішення суду повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.	1. Рішення суду повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним, обґрунтованим, і відповідати завданню господарського судочинства, визначеному цим Кодексом.
2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.	2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.
3. Судове рішення має відповідати завданню господарського судочинства, визначеному цим Кодексом.	3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи.
4. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду.	4. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду.
Відсутня!	Враховуючи висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду, суд

	застосовує норму права у визначений в такій постанові спосіб, або мотивовано відступає від способу застосування норми права з наведенням в судовому рішенні детальних мотивів причин, чому суд вважає відповідний висновок помилковим або таким, що не може застосовуватись в даній справі.
5. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи.	5. Рішення суду повинно містити належним чином викладену мотивувальну частину відповідно до вимог цього Кодексу, зміст якої має засвідчити, що учасникам справи надана можливість надати суду свої докази і довести перед судом їх переконливість, а суд цим доказам надав належну правову оцінку.
Відсутня!	Рішення суду може не містити детальної правової оцінки щодо кожного аргументу учасника справи. Відповідно до судової практики Європейського суду з прав людини, перелік аргументів учасників справи, яким суд не надає детальної оцінки в судовому рішенні, зазначається в його мотивувальній частині із наведенням правового обґрунтування причин, з яких суд вирішив не надавати їм детальну правову оцінку.
Відсутня!	Рішення суду, мотивувальна або резолютивна частина якого не відповідає вимогам, встановленим цим Кодексом, є незаконним, необґрунтованим і підлягає

	скасуванню повністю або зміні в частині вирішення відповідних вимог.
Відсутня!	У випадку, якщо мотивувальна частина рішення не містить детальної правової оцінки хоча б одного з аргументів учасників справи, який стосується предмету спору, і при цьому в рішенні відсутнє правове обґрунтування причин, з яких суд відмовився розглядати даний аргумент і надавати йому правову оцінку, спір у частині відповідних вимог вважається не вирішеним.
Стаття 238. Зміст рішення	Стаття 238. Зміст рішення
4. У мотивувальній частині рішення зазначаються:	4. У мотивувальній частині рішення зазначаються:
1) перелік обставин, які є предметом доказування у справі;	1) обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини;
2) перелік доказів, якими сторони підтверджують або спростовують наявність кожної обставини, яка є предметом доказування у справі;	2) докази, відхилені судом, та мотиви їх відхилення відповідно до правил, встановлених статтею 86 цього Кодексу;
3) висновок суду про те, яка обставина, що є предметом доказування у справі, визнається судом встановленою	3) детально мотивована оцінка кожного аргументу, наведеного учасниками справи, щодо наявності чи

<p>або спростованою з огляду на більшу вірогідність відповідних доказів;</p>	<p>відсутності підстав для задоволення позову, якщо такий аргумент був відхилений судом;</p>
	<p>У випадку, якщо суд з передбачених цією статтею підстав вважає певний аргумент таким, що не потребує надання йому детальної правової оцінки, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд вважає, що надання йому детальної правової оцінки не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і вірогідності доказів. В такому випадку відповідному аргументу не надається детальна правова оцінка.</p>
	<p>Підставами для не надання детальної правової оцінки відповідному аргументу учасника справи можуть бути мотивовані висновки суду, що аргумент очевидно не відноситься до предмета спору, є явно необґрунтованим або неприйнятним з огляду на законодавство чи усталену судову практику.</p>
	<p>Не допускається відхилення або не врахування аргументів, на які учасники справи посилались як на підставу своїх вимог або заперечень, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без</p>

	наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
4) мотиви визнання доказів більш вірогідними щодо кожної обставини, яка є предметом доказування у справі;	4) чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, та мотиви такого висновку;
5) мотивована оцінка кожного аргументу, наведеного учасниками справи, щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову, крім випадку, якщо аргумент очевидно не відноситься до предмета спору, є явно необґрунтованим або неприйнятним з огляду на законодавство чи усталену судову практику;	5) норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування;
6) чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, та мотиви такого висновку;	6) норми права, на які посилалися сторони, які суд не застосував, та детальні мотиви їх незастосування з посиланням на законодавство, інші джерела права та висновки Верховного Суду;
7) норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування;	7) посилання на постанови Верховного Суду, в яких викладені висновки щодо застосування норми права, та рішення Європейського суду з прав людини, які мають значення для даної справи, якщо на врахуванні викладених в них висновках наполягає учасник справи.

Відсутня!	У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на висновок щодо застосування норми права, викладений в постанові Верховного Суду, мотивувальна частина рішення обов'язково повинна містити зазначення мотивів, з яких відповідний висновок застосовується або не застосовується судом в даній справі. У випадку, якщо суд вважає висновок в постанові Верховного Суду помилковим, в рішенні наводяться мотиви причин, з яких суд не погоджується з ним та наводяться власні мотиви щодо застосування норми права з урахуванням вимог цього Кодексу.
Відсутня!	У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина рішення обов'язково повинна містити зазначення мотивів застосування цієї практики судом, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.
Відсутня!	13. Мотивувальна частина рішення не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.

Стаття 277. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення	Стаття 277. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення
1. Підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є:	1. Підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є:
1) нез'ясування обставин, що мають значення для справи;	1) нез'ясування обставин, що мають значення для справи;
2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими;	2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими;
3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, встановленим обставинам справи;	3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, встановленим обставинам справи;
4) порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.	4) порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.
2. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону, або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню.	2. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону, або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню.
Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи.	Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи

	або до не повного вирішення спору відповідно до статті 236 цього Кодексу.
3. Порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо:	3. Порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо:
1) справу розглянуто неповноважним складом суду;	1) справу розглянуто неповноважним складом суду;
2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід і підстави його відводу визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованими, якщо апеляційну скаргу обґрунтовано такою підставою;	2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід і підстави його відводу визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованими, якщо апеляційну скаргу обґрунтовано такою підставою;
3) справу (питання) розглянуто господарським судом за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце засідання суду (у разі якщо таке повідомлення є обов'язковим), якщо такий учасник справи обґрунтовує свою апеляційну скаргу такою підставою;	3) справу (питання) розглянуто господарським судом за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце засідання суду (у разі якщо таке повідомлення є обов'язковим), якщо такий учасник справи обґрунтовує свою апеляційну скаргу такою підставою;
4) суд прийняв судові рішення про права, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі;	4) суд прийняв судові рішення про права, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі;
5) судові рішення не підписано будь-ким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені у рішенні;	5) судові рішення не підписано будь-ким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені у рішенні;

б) судове рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу;	б) судове рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу;
7) суд розглянув у порядку спрощеного позовного провадження справу, яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.	7) суд розглянув у порядку спрощеного позовного провадження справу, яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.
Відсутня!	8) суд не вирішив спір у частині певних позовних вимог відповідно до статті 236 цього Кодексу, і зміст прийнятого судового рішення не відповідає вимогам до мотивувальної або резолютивної частини рішення, встановленим статтею 238 цього Кодексу.
4. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.	4. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.
Стаття 282. Постанова суду апеляційної інстанції	Стаття 282. Зміст постанови суду апеляційної інстанції
1. Постанова суду апеляційної інстанції складається з:	1. Постанова суду апеляційної інстанції складається з:
3) мотивувальної частини із зазначенням:	3) мотивувальної частини із зазначенням:
а) встановлених судом першої інстанції та неоспорених обставин, а також обставин, встановлених судом апеляційної інстанції, і визначених відповідно до них правовідносин;	а) встановлених судом першої інстанції та неоспорених обставин, а також обставин, встановлених судом апеляційної інстанції, і визначених відповідно до них правовідносин;

б) доводів, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;	б) доводів, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;
в) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу;	в) детальних мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу;
Відсутня!	У випадку, якщо суд вважає певний аргумент таким, що не потребує зазначення детальних мотивів його прийняття або відхилення, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд вважає, що зазначення детальних мотивів не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, викладених учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.

г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду;	г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду;
г) висновків за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції;	г) висновків за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції;
4) резолютивної частини із зазначенням:	4) резолютивної частини із зазначенням:
а) висновку суду апеляційної інстанції по суті вимог апеляційної скарги і позовних вимог;	а) висновку суду апеляційної інстанції по суті вимог апеляційної скарги і позовних вимог;
б) нового розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з розглядом справи у суді першої інстанції, - у випадку скасування або зміни судового рішення;	б) нового розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з розглядом справи у суді першої інстанції, - у випадку скасування або зміни судового рішення;
в) розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з переглядом справи у суді апеляційної інстанції;	в) розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з переглядом справи у суді апеляційної інстанції;
г) строку і порядку набрання постановою законної сили та її оскарження;	г) строку і порядку набрання постановою законної сили та її оскарження;
г) встановленого судом строку для подання суб'єктом владних повноважень - відповідачем до суду першої інстанції звіту про виконання постанови, якщо вона вимагає вчинення певних дій.	г) встановленого судом строку для подання суб'єктом владних повноважень - відповідачем до суду першої інстанції звіту про виконання постанови, якщо вона вимагає вчинення певних дій.

<p>2. Постанову суду апеляційної інстанції може бути оскаржено у касаційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом</p>	<p>2. У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на висновок щодо застосування норми права, викладений в постанові Верховного Суду, мотивувальна частина постанова суду апеляційної інстанції обов'язково повинна містити зазначення мотивів, з яких відповідний висновок застосовується або не застосовується апеляційним судом в даній справі. У випадку, якщо суд апеляційної інстанції вважає висновок в постанові Верховного Суду помилковим, в рішенні наводяться мотиви причин, з яких суд не погоджується з ним та наводяться власні мотиви щодо застосування норми права.</p>
<p>Відсутня!</p>	<p>У випадку, якщо учасник справи аргументував в суді першої або апеляційної інстанції свої вимоги або заперечення з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції обов'язково повинна містити зазначення мотивів щодо застосування цієї практики судом, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.</p>
<p>Відсутня!</p>	<p>3. У випадку, якщо суд першої інстанції відступив від висновку щодо застосування норми права у подібних</p>

	правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, і дійшов до висновку про необхідність застосування відповідної норми по іншому, мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції повинна містити оцінку такому висновку суду першої інстанції.
Відсутня!	4. Мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
Відсутня!	5. Постанову суду апеляційної інстанції може бути оскаржено у касаційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом
Стаття 287. Право на касаційне оскарження	Стаття 287. Право на касаційне оскарження
2. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пунктах 1, 4 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно в таких випадках:	2. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пунктах 1, 4 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно в таких випадках:
1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних	1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних

правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку;	правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, або якщо суд апеляційної інстанції відступив від такого висновку відповідно до цього Кодексу , крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку;
2) якщо скаржник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні;	2) якщо скаржник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні;
3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах;	3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах;
4) якщо судове рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами першою, третьою статті 310 цього Кодексу.	4) якщо судове рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами першою, третьою статті 310 цього Кодексу.
Відсутня!	5) якщо суд апеляційної інстанції прийняв рішення, яким спір залишився не вирішеним повністю або у частині певних позовних вимог відповідно до статті 236 цього Кодексу.
Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, є	Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, є

неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.	неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.
3. Не підлягають касаційному оскарженню:	3. Не підлягають касаційному оскарженню:
1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом;	1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом;
2) судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову, що не перевищує п'ятиста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, крім випадків, якщо:	2) судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову, що не перевищує п'ятиста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, крім випадків, якщо:
а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики;	а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики;
б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи;	б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи;
в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу;	в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу;

г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.	г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.
Відсутня!	г) в результаті розгляду справи судами першої та/або апеляційної інстанції спір залишився не вирішеним повністю або у частині певних позовних вимог відповідно до статті 236 цього Кодексу.
Стаття 290. Форма і зміст касаційної скарги	Стаття 290. Форма і зміст касаційної скарги
2. У касаційній скарзі повинно бути зазначено:	2. У касаційній скарзі повинно бути зазначено:
5) підставу (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 287 цього Кодексу підстави (підстав).	5) підставу (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 287 цього Кодексу підстави (підстав).
У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини другої статті 287 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається постанова Верховного Суду, в якій викладено висновок про застосування норми права у подібних правовідносинах, що не був врахований в оскаржуваному судовому рішенні.	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини другої статті 287 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається постанова Верховного Суду, в якій викладено висновок про застосування норми права у подібних правовідносинах, що не був врахований в оскаржуваному судовому рішенні.
У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 2 частини другої статті 287 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається обґрунтування необхідності	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 2 частини другої статті 287 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається обґрунтування необхідності

відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду.	відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду.
Відсутня!	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 5 частини другої статті 287 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначаються аргументи учасника справи, які не були оцінені судом апеляційної інстанції всупереч вимог статті 282 цього Кодексу.
Відсутня!	Стаття 295¹. Консультативний висновок щодо застосування норми права
	1. Будь-яка особа, вправі подати до Верховного Суду консультативний висновок щодо застосування норми права у справі, рішення в якій переглядається судом касаційної інстанції.
	2. Консультативний висновок щодо застосування норми права повинен містити:
	а) посилання на судові рішення у справі, щодо застосування норм права в якій надається консультативний висновок;
	б) зазначення норми права, яка застосована, неправильно застосована або не застосована судом

	першої або апеляційної інстанції у відповідному рішенні, і щодо застосування якої подається відповідний консультативний висновок;
	в) детальне обґрунтування мотивів, з яких автор відповідного консультативного висновку вважає, що норма права була застосована неправильно, або наведене в судовому рішенні обґрунтування щодо її застосування є недостатнім;
	г) власне обґрунтування способу застосування норми права, яку автор відповідного консультативного висновку вважає правильним, з посиланням на законодавство, судову практику, наукові джерела тощо;
	г) ім'я особи, яка склала відповідний консультативний висновок, її поштова адреса або адреса електронної пошти, підпис дата складання та, за наявності, посада, науковий ступінь та/або вчене звання.
	3. Консультативний висновок щодо застосування норми права подається будь-якою особою до суду касаційної інстанції до закінчення касаційного провадження.

	4. Консультативний висновок щодо застосування норми права не є доказом, має допоміжний характер і не є обов'язковим для суду.
	Суд касаційної інстанції може посилатися в рішенні на консультативний висновок щодо застосування норми права як на джерело відомостей, які в ньому містяться, та має зробити самостійні висновки щодо відповідних питань.
	Висновки щодо застосування норми права, на які суд касаційної інстанції посилався в своєму рішенні, долучаються до матеріалів справи.
Стаття 300. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції	Стаття 300. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції
4. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, передбачені пунктами 1, 3, 4, 8 частини першої статті 310 , частиною другою статті 313 цього Кодексу, а також у разі необхідності врахування висновку щодо застосування норм права, викладеного у постанові Верховного Суду після подання касаційної скарги.	4. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, передбачені пунктами 1, 3, 4, 8, 9 частини першої статті 310 , частиною другою статті 313 цього Кодексу, а також у разі необхідності врахування висновку щодо застосування норм права, викладеного у постанові Верховного Суду після подання касаційної скарги.

Стаття 310. Підстави для повного або часткового скасування рішень і передачі справи повністю або частково на новий розгляд або для продовження розгляду	Стаття 310. Підстави для повного або часткового скасування рішень і передачі справи повністю або частково на новий розгляд або для продовження розгляду
1. Судові рішення підлягають обов'язковому скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо:	1. Судові рішення підлягають обов'язковому скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо:
8) суд прийняв рішення про права, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі.	8) суд прийняв рішення про права, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі.
Відсутня!	9) суд апеляційної інстанції не вирішив спір у частині певних позовних вимог відповідно до статті 236 цього Кодексу, і зміст прийнятого судового рішення не відповідає вимогам до мотивувальної або резолютивної частини рішення, встановленим цим Кодексом.
Стаття 315. Постанова суду касаційної інстанції	Стаття 315. Зміст постанови суду касаційної інстанції
1. Постанова суду касаційної інстанції складається з:	1. Постанова суду касаційної інстанції складається з:
3) мотивувальної частини із зазначенням:	3) мотивувальної частини із зазначенням:
а) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного в касаційній скарзі та відзиві на касаційну скаргу;	а) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного в касаційній скарзі та відзиві на касаційну скаргу з наданням їм детальної правової оцінки;

Відсутня!	У випадку, якщо суд касаційної інстанції вважає певний аргумент таким, що не потребує надання йому детальної правової оцінки, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд касаційної інстанції вважає, що надання йому детальної правової оцінки не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, на які учасники справи посилались як на підставу своїх вимог або заперечень, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
б) доводів, за якими суд касаційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої та (або) апеляційної інстанції;	б) доводів, за якими суд касаційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої та (або) апеляційної інстанції;
2. У постанові палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду має міститися висновок про те, як саме повинна застосовуватися норма права, із застосуванням	2. У постанові Верховного Суду, в тому числі палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду має міститися висновок про те, як саме повинна

якої не погодилася колегія суддів, палата, об'єднана палата, що передала справу на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати.	застосовуватися норма права, із застосуванням якої не погодилася колегія суддів, палата, об'єднана палата, що передала справу на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати.
Відсутня!	3. У випадку, якщо особа, яка подала касаційну скаргу, аргументує свої вимоги з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина постанови обов'язково повинна містити зазначення мотивів застосування цієї практики судом касаційної інстанції, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.
Відсутня!	4. Мотивувальна частина постанови суду касаційної інстанції не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
3. Постанова суду касаційної інстанції проголошується за правилами, встановленими статтею 240 цього Кодексу.	5. Постанова суду касаційної інстанції проголошується за правилами, встановленими статтею 240 цього Кодексу.
Кодекс адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., №№35-37, ст. 446)	

Відсутня!	Стаття 165¹. Письмове опитування учасників справи
	1. Учасник справи має право поставити будь-якому іншому учаснику справи письмові запитання по суті спору про обставини, що мають значення для справи.
	Такі запитання можуть бути поставлені у заяві по суті або в окремому документі впродовж 15 днів від дати отримання ухвали про відкриття провадження у справі, якщо більш тривалий строк не буде встановлений судом.
	Одночасно з поданням до суду письмових запитань учасник справи зобов'язаний надати документи, що підтверджують надіслання їх копій іншим учасникам справи.
	2. Письмові запитання можуть бути поставлені іншому учаснику справи після спливу встановленого частиною першою цієї статті строку у разі зміни предмету або підстави позову, зміни та (або) виникнення нових обставин, подання іншим учасником справи нових доказів та (або) наведення ним нових аргументів.
	У такому разі письмові запитання можуть бути поставлені учасником справи впродовж 7 днів з дня, коли йому стало відомо або мало стати відомо (у зв'язку

	з ознайомленням з матеріалами справи, надісланням йому копій відповідних документів тощо) про наявність у справі вказаних обставин, якщо більш тривалий строк не буде встановлений судом.
	3. Учасник справи, який є суб'єктом владних повноважень, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну письмову відповідь окремо на кожне питання по суті.
	4. Письмові відповіді на запитання подаються до суду учасником справи не пізніше ніж через сім днів з дня отримання запитань іншого учасника справи.
	Одночасно з поданням до суду письмових відповідей подаються документи, що підтверджують надіслання копії цих відповідей іншим учасникам справи.
	5. Якщо поставлене запитання пов'язане з наданням доказів, що підтверджують відповідні обставини, учасник справи разом із письмовими відповідями надає такі докази.
	6. Учасник справи, який є суб'єктом владних повноважень, має право відмовитися від надання відповіді на окреме поставлене запитання якщо вважає,

	що відповідне запитання не стосується обставин, що мають значення для справи.
	Про таку відмову із зазначенням мотивів учасник справи зазначає у письмових відповідях.
	Суд за клопотанням іншого учасника справи може визнати підстави для відмови суб'єкта владних повноважень від надання відповіді відсутніми та зобов'язати його надати відповідь.
	Учасник справи, який не є суб'єктом владних повноважень, має право відмовитись надавати відповіді на запитання без пояснень причин.
Стаття 210. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів	Стаття 210. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів
1. Суд, заслухавши вступне слово учасників справи, з'ясовує обставини, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, та досліджує в порядку, визначеному в підготовчому засіданні у справі, докази, якими вони обґрунтовуються.	1. Суд, заслухавши вступне слово учасників справи, з'ясовує обставини, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, та досліджує в порядку, визначеному в підготовчому засіданні у справі, докази, якими вони обґрунтовуються.
2. З урахуванням змісту спірних правовідносин, обставин справи та зібраних у справі доказів суд під час розгляду справи по суті може змінити порядок з'ясування обставин	2. З урахуванням змісту спірних правовідносин, обставин справи та зібраних у справі доказів суд під час розгляду справи по суті може змінити порядок з'ясування обставин

справи та порядок дослідження доказів, про що зазначається у протоколі судового засідання.	справи та порядок дослідження доказів, про що зазначається у протоколі судового засідання.
Відсутня!	3. Суд може запропонувати учасникам справи надати письмові пояснення, в яких зазначити чіткий перелік обставин, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, і яким суд, на думку сторони, має надати правову оцінку в мотивувальній частині рішення відповідно до цього Кодексу.
Відсутня!	Такі письмові пояснення не можуть змінювати предмет або підстави позову.
Стаття 224. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами	Стаття 224. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами
1. Після з'ясування всіх обставин у справі та перевірки їх доказами головуючий у судовому засіданні надає сторонам та іншим учасникам справи можливість дати додаткові пояснення.	1. Після з'ясування всіх обставин у справі та перевірки їх доказами головуючий у судовому засіданні надає сторонам та іншим учасникам справи можливість дати додаткові пояснення.
Відсутня!	На підставі відповідного клопотання учасника справи суд може надати йому час для підготовки письмових додаткових пояснень або власного проекту тексту рішення (його описової, мотивувальної та/або резолютивної частини), яким, на думку такого

	учасника, має завершитись розгляд заявлених позовних вимог.
Відсутня!	Право надати письмові пояснення або проект тексту рішення впродовж встановленого судом строку мають всі учасники справи.
Відсутня!	Зміст проекту рішення готується учасником справи з урахуванням вимог до змісту рішення, встановлених цим Кодексом.
Відсутня!	Проект рішення, підготовлений учасником справи, не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.
2. У зв'язку з додатковими поясненнями учасників справи суд може ставити питання іншим учасникам справи, свідкам, експертам, спеціалістам.	2. У зв'язку з додатковими поясненнями учасників справи суд може ставити питання іншим учасникам справи, свідкам, експертам, спеціалістам.
Стаття 242. Законність і обґрунтованість судового рішення	Стаття 242. Законність і обґрунтованість судового рішення
1. Судове рішення повинно бути законним і обґрунтованим.	1. Судове рішення повинно бути законним і обґрунтованим, і відповідати завданню адміністративного судочинства, визначеному цим Кодексом.

2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.	2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права.
3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.	3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.
4. Судове рішення має відповідати завданню адміністративного судочинства, визначеному цим Кодексом.	4. Рішення суду повинно містити належним чином викладену мотивувальну частину відповідно до вимог цього Кодексу, зміст якої має засвідчити, що учасникам справи надана можливість надати суду свої докази і довести перед судом їх переконливість, і суд цим доказам надав належну правову оцінку.
	Рішення суду може не містити детальної правової оцінки щодо кожного аргументу учасника справи. Відповідно до судової практики Європейського суду з прав людини, перелік аргументів учасників справи, яким суд не надає детальної оцінки в судовому рішенні, зазначається в його мотивувальній частині із наведенням правового обґрунтування причин, з яких суд вирішив не надавати їм детальну правову оцінку.
	Рішення суду, мотивувальна або резолютивна частина якого не відповідає вимогам, встановленим цим

	Кодексом, є незаконним, необґрунтованим і підлягає скасуванню повністю або зміні в частині вирішення відповідних вимог.
	У випадку, якщо мотивувальна частина рішення не містить детальної правової оцінки хоча б одного з аргументів учасників справи, який стосується предмету спору, і при цьому в рішенні відсутнє правове обґрунтування причин, з яких суд відмовився розглядати даний аргумент і надавати йому правову оцінку, спір у частині відповідних вимог вважається не вирішеним.
	5. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду.
Відсутня!	Враховуючи висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду, суд застосовує норму права у визначений в такій постанові спосіб, або мотивовано відступає від способу застосування норми права з наведенням в судовому рішенні детальних мотивів причин, чому суд вважає відповідний висновок помилковим або таким, що не може застосовуватись в даній справі.
Стаття 246. Зміст рішення	Стаття 246. Зміст рішення

4. У мотивувальній частині рішення зазначаються:	4. У мотивувальній частині рішення зазначаються:
2) докази, відхилені судом, та мотиви їх відхилення;	2) докази, відхилені судом, та мотиви їх відхилення відповідно до правил, встановлених статтею 90 цього Кодексу;
3) мотивована оцінка кожного аргументу, наведеного учасниками справи, щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову;	3) детально мотивована оцінка кожного аргументу, наведеного учасниками справи, щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову, якщо такий аргумент був відхилений судом;
Відсутня!	У випадку, якщо суд вважає певний аргумент таким, що не потребує надання йому детальної правової оцінки, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд вважає, що надання йому детальної правової оцінки не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, на які учасники справи посилались як на підставу своїх вимог або заперечень, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без

	наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
4) чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, та мотиви такого висновку;	4) чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, та мотиви такого висновку;
5) норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування;	5) норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування;
6) норми права, на які посилалися сторони, які суд не застосував, та мотиви їх незастосування;	6) норми права, на які посилалися сторони, які суд не застосував, та детальні мотиви їх незастосування з посиланням на законодавство, інші джерела права та висновки Верховного Суду;
7) мотиви, з яких у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень суд, відмовляючи у позові, дійшов висновку, що оскаржуване рішення, дія чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень визнано судом таким, що вчинено відповідно до вимог частини другої статті 2 цього Кодексу.	7) мотиви, з яких у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень суд, відмовляючи у позові, дійшов висновку, що оскаржуване рішення, дія чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень визнано судом таким, що вчинено відповідно до вимог частини другої статті 2 цього Кодексу.
Відсутня!	8) посилання на постанови Верховного Суду, в яких викладені висновки щодо застосування норми права, та рішення Європейського суду з прав людини, які мають значення для даної справи, якщо на врахуванні

	викладених в них висновках наполягає учасник справи.
Відсутня!	У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на висновок щодо застосування норми права, викладений в постанові Верховного Суду, мотивувальна частина рішення обов'язково повинна містити зазначення мотивів, з яких відповідний висновок застосовується або не застосовується судом в даній справі. У випадку, якщо суд вважає висновок в постанові Верховного Суду помилковим, в рішенні наводяться мотиви причин, з яких суд не погоджується з ним та наводяться власні мотиви щодо застосування норми права.
Відсутня!	У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина рішення обов'язково повинна містити зазначення мотивів застосування цієї практики судом, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.

Відсутня!	10. Мотивувальна частина рішення не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
Відсутня!	11. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень мотивувальна частина рішення не може містити виключно аргументи суб'єкта владних повноважень.
Стаття 317. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення	Стаття 317. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення
2. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону, або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню.	2. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону, або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню.
Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи.	Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи або до не повного вирішення спору відповідно до статті 242 цього Кодексу.

3. Порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо:	3. Порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо:
7) суд розглянув за правилами спрощеного позовного провадження справу, яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.	7) суд розглянув за правилами спрощеного позовного провадження справу, яка підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.
Відсутня!	8) суд не вирішив спір у частині певних позовних вимог відповідно до частини четвертої статті 242 цього Кодексу, і зміст прийнятого судового рішення не відповідає вимогам до мотивувальної або резолютивної частини рішення, встановленим статтею 246 цього Кодексу.
4. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.	4. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.
Стаття 322. Зміст постанови суду апеляційної інстанції	Стаття 322. Зміст постанови суду апеляційної інстанції
1. Постанова суду апеляційної інстанції складається з:	1. Постанова суду апеляційної інстанції складається з:
3) мотивувальної частини із зазначенням:	3) мотивувальної частини із зазначенням:
а) встановлених судом першої інстанції та неоспорених обставин, а також обставин, встановлених судом	а) встановлених судом першої інстанції та неоспорених обставин, а також обставин, встановлених судом

апеляційної інстанції, і визначених відповідно до них правовідносин;	апеляційної інстанції, і визначених відповідно до них правовідносин;
б) доводів, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;	б) доводів, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;
в) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу;	в) детальних мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу;
Відсутня!	У випадку, якщо суд вважає певний аргумент таким, що не потребує зазначення детальних мотивів його прийняття або відхилення, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд вважає, що зазначення детальних мотивів не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, викладених учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на

	законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права, свободи та (або) інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду;	г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права, свободи та (або) інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду;
г) висновків за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції;	г) висновків за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції;
Відсутня!	2. У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на висновок щодо застосування норми права, викладений в постанові Верховного Суду, мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції обов'язково повинна містити зазначення мотивів, з яких відповідний висновок застосовується або не застосовується апеляційним судом в даній справі. У випадку, якщо суд апеляційної інстанції вважає висновок в постанові Верховного Суду помилковим, в рішенні наводяться мотиви причин, з яких суд не погоджується з ним та наводяться власні мотиви щодо застосування норми права.
Відсутня!	У випадку, якщо учасник справи аргументував в суді першої або апеляційної інстанції свої вимоги або

	заперечення з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції обов'язково повинна містити зазначення мотивів щодо застосування цієї практики судом, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.
Відсутня!	3. У випадку, якщо суд першої інстанції відступив від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, і дійшов до висновку про необхідність застосування відповідної норму по іншому, мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції повинна містити оцінку такому висновку суду першої інстанції.
Відсутня!	4. Мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
Відсутня!	5. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень мотивувальна частина постанови суду

	апеляційної інстанції не може містити виключно аргументи суб'єкта владних повноважень.
Стаття 328. Право на касаційне оскарження	Стаття 328. Право на касаційне оскарження
4. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частині першій цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно в таких випадках:	4. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частині першій цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно в таких випадках:
1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку;	1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, або якщо суд апеляційної інстанції відступив від такого висновку відповідно до цього Кодексу , крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку;
2) якщо скажник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні;	2) якщо скажник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні;

3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах;	3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах;
4) якщо судові рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами другою і третьою статті 353 цього Кодексу.	4) якщо судові рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами другою і третьою статті 353 цього Кодексу.
Відсутня!	5) якщо суд апеляційної інстанції прийняв рішення, яким адміністративний спір залишився не вирішеним повністю або у частині певних позовних вимог відповідно до частини четвертої статті 242 цього Кодексу.
Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.	Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.
5. Не підлягають касаційному оскарженню:	5. Не підлягають касаційному оскарженню:
2) судові рішення у справах незначної складності та інших справах, розглянутих за правилами спрощеного позовного провадження (крім справ, які відповідно до цього Кодексу розглядаються за правилами загального позовного провадження), крім випадків, якщо:	2) судові рішення у справах незначної складності та інших справах, розглянутих за правилами спрощеного позовного провадження (крім справ, які відповідно до цього Кодексу розглядаються за правилами загального позовного провадження), крім випадків, якщо:

г) суд першої інстанції відніс справу до категорії справ незначної складності помилково.	г) суд першої інстанції відніс справу до категорії справ незначної складності помилково.
Відсутня!	г) в результаті розгляду справи судами першої та/або апеляційної інстанції спір залишився не вирішеним повністю або у частині певних позовних вимог відповідно до частини четвертої статті 242 цього Кодексу.
Стаття 330. Форма і зміст касаційної скарги	Стаття 330. Форма і зміст касаційної скарги
2. У касаційній скарзі зазначаються:	2. У касаційній скарзі зазначаються:
4) підставу (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 328 цього Кодексу підстави (підстав).	4) підставу (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 328 цього Кодексу підстави (підстав).
У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини четвертої статті 328 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається постанова Верховного Суду, в якій викладено висновок про застосування норми права у подібних правовідносинах, що не був врахований в оскаржуваному судовому рішенні.	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини четвертої статті 328 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається постанова Верховного Суду, в якій викладено висновок про застосування норми права у подібних правовідносинах, що не був врахований в оскаржуваному судовому рішенні.
У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 2 частини четвертої статті 328 цього Кодексу в касаційній	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 2 частини четвертої статті 328 цього Кодексу в касаційній

скарзі зазначається обґрунтування необхідності відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду.	скарзі зазначається обґрунтування необхідності відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду.
Відсутня!	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 5 частини четвертої статті 328 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначаються аргументи учасника справи, які не були оцінені судом апеляційної інстанції всупереч вимог статті 322 цього Кодексу.
У разі подання касаційної скарги на судові рішення, зазначене у частинах другій і третій статті 328 цього Кодексу, в касаційній скарзі зазначається обґрунтування того, в чому полягає неправильне застосування норм матеріального права чи порушення норм процесуального права, що призвело до ухвалення незаконного судового рішення (рішень);	У разі подання касаційної скарги на судові рішення, зазначене у частинах другій і третій статті 328 цього Кодексу, в касаційній скарзі зазначається обґрунтування того, в чому полягає неправильне застосування норм матеріального права чи порушення норм процесуального права, що призвело до ухвалення незаконного судового рішення (рішень);
Відсутня!	Стаття 338¹. Консультативний висновок щодо застосування норми права
	1. Будь-яка особа, вправі подати до Верховного Суду консультативний висновок щодо застосування норми права у справі, рішення в якій переглядається судом касаційної інстанції.

	2. Консультативний висновок щодо застосування норми права повинен містити:
	а) посилання на судові рішення у справі, щодо застосування норм права в якій надається консультативний висновок;
	б) зазначення норми права, яка застосована, неправильно застосована або не застосована судом першої або апеляційної інстанції у відповідному рішенні, і щодо застосування якої подається відповідний консультативний висновок;
	в) детальне обґрунтування мотивів, з яких автор відповідного консультативного висновку вважає, що норма права була застосована неправильно, або наведене в судовому рішенні обґрунтування щодо її застосування є недостатнім;
	г) власне обґрунтування способу застосування норми права, яку автор відповідного консультативного висновку вважає правильним, з посиланням на законодавство, судову практику, наукові джерела тощо;
	г) ім'я особи, яка склала відповідний консультативний висновок, її поштова адреса або адреса електронної

	пошти, підпис дата складання та, за наявності - посада, науковий ступінь та/або вчене звання.
	3. Консультативний висновок щодо застосування норми права подається будь-якою особою до суду касаційної інстанції до закінчення касаційного провадження.
	4. Консультативний висновок щодо застосування норми права не є доказом, має допоміжний характер і не є обов'язковим для суду.
	Суд касаційної інстанції може посилатися в рішенні на консультативний висновок щодо застосування норми права як на джерело відомостей, які в ньому містяться, та має зробити самостійні висновки щодо відповідних питань.
	Висновки щодо застосування норми права, на які суд касаційної інстанції посилався в своєму рішенні, долучаються до матеріалів справи.
Стаття 341. Межі перегляду судом касаційної інстанції	Стаття 341. Межі перегляду судом касаційної інстанції
3. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, передбачені	3. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, передбачені

пунктами 1, 4 – 7 частини третьої статті 353 , абзацом другим частини першої статті 354 цього Кодексу, а також у разі необхідності врахування висновку щодо застосування норм права, викладеного у постанові Верховного Суду після подання касаційної скарги.	пунктами 1, 4 - 8 частини третьої статті 353 , абзацом другим частини першої статті 354 цього Кодексу, а також у разі необхідності врахування висновку щодо застосування норм права, викладеного у постанові Верховного Суду після подання касаційної скарги.
Стаття 353. Підстави для скасування судових рішень з направленням справи для продовження розгляду або на новий розгляд	Стаття 353. Підстави для скасування судових рішень з направленням справи для продовження розгляду або на новий розгляд
3. Порухення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судових рішень з направленням справи на новий розгляд, якщо:	3. Порухення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судових рішень з направленням справи на новий розгляд, якщо:
1) справу розглянуто і вирішено неповноважним складом суду;	1) справу розглянуто і вирішено неповноважним складом суду;
2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід, і судом касаційної інстанції визнано підстави його відводу обґрунтованими, якщо касаційну скаргу обґрунтовано такою підставою;	2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід, і судом касаційної інстанції визнано підстави його відводу обґрунтованими, якщо касаційну скаргу обґрунтовано такою підставою;
3) справу розглянуто адміністративними судами за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце судового засідання, якщо такий учасник справи обґрунтовує свою касаційну скаргу такою підставою;	3) справу розглянуто адміністративними судами за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце судового засідання, якщо такий учасник справи обґрунтовує свою касаційну скаргу такою підставою;

4) суд прийняв рішення про права, свободи, інтереси та (або) обов'язки осіб, які не були залучені до участі у справі;	4) суд прийняв рішення про права, свободи, інтереси та (або) обов'язки осіб, які не були залучені до участі у справі;
5) судове рішення не підписано будь-яким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені в судовому рішенні;	5) судове рішення не підписано будь-яким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені в судовому рішенні;
6) судове рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу;	6) судове рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу;
7) судове рішення ухвалено судом з порушенням правил юрисдикції (підсудності), визначених статтями 20, 22, 25 - 28 цього Кодексу.	7) судове рішення ухвалено судом з порушенням правил юрисдикції (підсудності), визначених статтями 20, 22, 25 - 28 цього Кодексу.
8) виключено.	8) виключено.
Відсутня!	8) суд апеляційної інстанції не вирішив спір у частині певних позовних вимог відповідно до частини четвертої статті 242 цього Кодексу, і зміст прийнятого судового рішення не відповідає вимогам до мотивувальної або резолютивної частини рішення, встановленим цим Кодексом.
Судове рішення не підлягає скасуванню з підстави, визначеної пунктом 7 цієї частини, якщо учасник справи,	Судове рішення не підлягає скасуванню з підстави, визначеної пунктом 7 цієї частини, якщо учасник справи,

який подав касаційну скаргу, при розгляді справи судом першої інстанції без поважних причин не заявив про непідсудність справи.	який подав касаційну скаргу, при розгляді справи судом першої інстанції без поважних причин не заявив про непідсудність справи.
Стаття 356. Зміст постанови суду касаційної інстанції	Стаття 356. Зміст постанови суду касаційної інстанції
1. Постанова суду касаційної інстанції складається з:	1. Постанова суду касаційної інстанції складається з:
3) мотивувальної частини із зазначенням:	3) мотивувальної частини із зазначенням:
а) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного в касаційній скарзі та відзиві на касаційну скаргу;	а) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного в касаційній скарзі та відзиві на касаційну скаргу з наданням їм детальної правової оцінки;
Відсутня!	У випадку, якщо суд касаційної інстанції вважає певний аргумент таким, що не потребує надання йому детальної правової оцінки, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд касаційної інстанції вважає, що надання йому детальної правової оцінки не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, на які учасники справи посилались як на підставу своїх вимог або заперечень, без надання їм

	детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
б) доводів, за якими суд касаційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої та (або) апеляційної інстанції;	б) доводів, за якими суд касаційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої та (або) апеляційної інстанції;
в) висновків за результатами розгляду касаційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд;	в) висновків за результатами розгляду касаційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд;
г) дій, що їх повинні виконати суд першої та (або) апеляційної інстанції у разі скасування судового рішення і передачі справи на новий розгляд;	г) дій, що їх повинні виконати суд першої та (або) апеляційної інстанції у разі скасування судового рішення і передачі справи на новий розгляд;
2. У постанові палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду має міститися вказівка про те, як саме повинна застосовуватися норма права, із застосуванням якої не погодилася колегія суддів, палата, об'єднана палата, що передала справу на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду.	2. У постанові Верховного Суду, в тому числі палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду має міститися вказівка про те, як саме повинна застосовуватися норма права, із застосуванням якої не погодилася колегія суддів, палата, об'єднана палата, що передала справу на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду.

Відсутня!	3. У випадку, якщо особа, яка подала касаційну скаргу, аргументує свої вимоги з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина постанови обов'язково повинна містити зазначення мотивів застосування цієї практики судом касаційної інстанції, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.
Відсутня!	4. Мотивувальна частина постанови суду касаційної інстанції не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
Відсутня!	5. В адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень мотивувальна частина постанови суду касаційної інстанції не може містити виключно аргументи суб'єкта владних повноважень.
Цивільний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., №№40 - 42, ст. 492)	
Стаття 93. Письмове опитування учасників справи як свідків	Стаття 93. Письмове опитування учасників справи

<p>1. Учасник справи має право поставити в першій заяві по суті справи, що ним подається до суду, не більше десяти запитань іншому учаснику справи про обставини, що мають значення для справи.</p>	<p>1. Учасник справи має право поставити будь-якому іншому учаснику справи письмові запитання по суті спору про обставини, що мають значення для справи.</p>
<p>2. Учасник справи, якому поставлено питання позивачем, зобов'язаний надати вичерпну відповідь окремо на кожне питання по суті.</p>	<p>Такі запитання можуть бути поставлені у заяві по суті або в окремому документі впродовж 15 днів від дати отримання ухвали про відкриття провадження у справі, якщо більш тривалий строк не буде встановлений судом.</p>
<p>На запитання до учасника справи, який є юридичною особою, відповіді надає її керівник або інша посадова особа за його дорученням.</p>	<p>Одночасно з поданням до суду письмових запитань учасник справи зобов'язаний надати документи, що підтверджують надіслання їх копій іншим учасникам справи.</p>
<p>3. Відповіді на запитання подаються до суду учасником справи – фізичною особою, керівником або іншою посадовою особою юридичної особи у формі заяви свідка не пізніше як за п'ять днів до підготовчого засідання, а у справі, що розглядається в порядку спрощеного провадження, – до першого судового засідання.</p>	<p>2. Письмові запитання можуть бути поставлені іншому учаснику справи після спливу встановленого частиною першою цієї статті строку у разі зміни предмету або підстави позову, зміни та (або) виникнення нових обставин, подання іншим учасником справи нових доказів та (або) наведення ним нових аргументів.</p>

<p>Копія такої заяви свідка у той самий строк надсилається учаснику справи, який поставив письмові запитання.</p>	<p>У такому разі письмові запитання можуть бути поставлені учасником справи впродовж 7 днів з дня, коли йому стало відомо або мало стати відомо (у зв'язку з ознайомленням з матеріалами справи, надісланням йому копій відповідних документів тощо) про наявність у справі вказаних обставин, якщо більш тривалий строк не буде встановлений судом.</p>
<p>4. У заяві свідка зазначаються ім'я (прізвище, ім'я та по-батькові), місце проживання (перебування) та місце роботи свідка, поштовий індекс, реєстраційний номер облікової картки платника податків свідка за його наявності або номер і серія паспорта, номери засобів зв'язку та адреси електронної пошти (за наявності), відповіді на питання щодо обставин справи, про які відомо свідку, джерела обізнаності свідка щодо цих обставин, а також підтвердження свідка про обізнаність із змістом закону щодо кримінальної відповідальності за надання неправдивих показань.</p>	<p>3. Учасник справи, який є суб'єктом владних повноважень, якому поставлено питання іншим учасником справи, зобов'язаний надати вичерпну письмову відповідь окремо на кожне питання по суті.</p>
<p>5. Якщо поставлене запитання пов'язане з наданням відповідних доказів, що підтверджують відповідні обставини, учасник справи разом з наданням заяви свідка надає копії відповідних письмових чи електронних доказів.</p>	<p>4. Письмові відповіді на запитання подаються до суду учасником справи не пізніше ніж через сім днів з дня отримання запитань іншого учасника справи.</p>

<p>6. Учасник справи має право відмовитися від надання відповіді на поставлені запитання:</p>	<p>Одночасно з поданням до суду письмових відповідей подаються документи, що підтверджують надіслання копії цих відповідей іншим учасникам справи.</p>
<p>1) з підстав, визначених статтями 70, 71 цього Кодексу;</p>	<p>5. Якщо поставлене запитання пов'язане з наданням доказів, що підтверджують відповідні обставини, учасник справи разом із письмовими відповідями надає такі докази.</p>
<p>2) якщо поставлене запитання не стосується обставин, що мають значення для справи;</p>	<p>6. Учасник справи, який не є суб'єктом владних повноважень, має право відмовитися від надання відповіді на поставлені запитання:</p>
<p>3) якщо учасником справи поставлено більше десяти запитань.</p>	<p>1) з підстав, визначених статтями 67, 68 цього Кодексу;</p>
<p>7. За наявності підстав для відмови від відповіді учасник справи повинен повідомити про відмову іншого учасника та суд у строк для надання відповіді на запитання. Суд за клопотанням іншого учасника справи може визнати підстави для відмови відсутніми та зобов'язати учасника справи надати відповідь.</p>	<p>2) якщо поставлене запитання не стосується обставин, що мають значення для справи;</p>
	<p>3) якщо учасником справи поставлена кількість запитань в загальній кількості більша ніж десять запитань на кожен одну позовну вимогу – в такому разі учасник справи зобов'язаний надати відповіді на</p>

	питання в загальній кількості, яка не може бути меншою ніж десять запитань на одну позовну вимогу.
	Про відмову від надання відповіді на питання із зазначенням мотивів учасник справи зазначає у письмових відповідях.
	Суд за клопотанням іншого учасника справи може визнати підстави для відмови суб'єкта владних повноважень від надання відповіді відсутніми та зобов'язати його надати відповідь.
	7. За наявності підстав для відмови від відповіді учасник справи повинен повідомити про відмову іншого учасника та суд у строк для надання відповіді на запитання. Суд за клопотанням іншого учасника справи може визнати підстави для відмови відсутніми та зобов'язати учасника справи надати відповідь.
Стаття 228. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів	Стаття 228. Порядок з'ясування обставин справи та дослідження доказів
1. Суд, заслухавши вступне слово учасників справи, з'ясовує обставини, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, та досліджує в порядку, визначеному в підготовчому засіданні у справі, докази, якими вони обґрунтовуються.	1. Суд, заслухавши вступне слово учасників справи, з'ясовує обставини, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, та досліджує в порядку, визначеному в підготовчому засіданні у справі, докази, якими вони обґрунтовуються.

2. З урахуванням змісту спірних правовідносин, обставин справи та зібраних у справі доказів суд під час розгляду справи по суті може змінити порядок з'ясування обставин справи та порядок дослідження доказів, про що зазначається у протоколі судового засідання.	2. З урахуванням змісту спірних правовідносин, обставин справи та зібраних у справі доказів суд під час розгляду справи по суті може змінити порядок з'ясування обставин справи та порядок дослідження доказів, про що зазначається у протоколі судового засідання.
Відсутня!	3. Суд може запропонувати учасникам справи надати письмові пояснення, в яких зазначити чіткий перелік обставин, на які учасники справи посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, і яким суд, на думку сторони, має надати правову оцінку в мотивувальній частині рішення відповідно до цього Кодексу.
	Такі письмові пояснення не можуть змінювати предмет або підстави позову.
Стаття 241. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами	Стаття 241. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами
1. Після з'ясування всіх обставин справи та перевірки їх доказами головуючий надає сторонам та іншим учасникам справи можливість дати додаткові пояснення, які можуть доповнити матеріали справи.	1. Після з'ясування всіх обставин у справі та перевірки їх доказами головуючий у судовому засіданні надає сторонам та іншим учасникам справи можливість дати додаткові пояснення.
	На підставі відповідного клопотання учасника справи суд може надати такому учаснику час для підготовки

	письмових додаткових пояснень або власного проекту тексту рішення (його описової, мотивувальної та/або резолютивної частини), яким, на думку такого учасника, має завершитись розгляд заявлених позовних вимог.
	Право надати письмові пояснення або проект тексту рішення впродовж встановленого судом строку мають всі учасники справи.
	Зміст проекту рішення готується учасником справи з урахуванням вимог до змісту рішення, встановлених цим Кодексом.
	Проект рішення, підготовлений учасником справи, не є доказом, має допоміжний (консультативний) характер і не є обов'язковим для суду.
2. У зв'язку з додатковими поясненнями учасника справи суд може ставити питання іншим учасникам судового процесу.	2. У зв'язку з додатковими поясненнями учасника справи суд може ставити питання іншим учасникам судового процесу.
3. Вислухавши додаткові пояснення і вирішивши заявлені при цьому клопотання учасників справи, суд постановляє ухвалу про закінчення з'ясування обставин справи та перевірки їх доказами і переходить до судових дебатів.	3. Вислухавши додаткові пояснення і вирішивши заявлені при цьому клопотання учасників справи, суд постановляє ухвалу про закінчення з'ясування обставин справи та перевірки їх доказами і переходить до судових дебатів.

Стаття 263. Законність і обґрунтованість судового рішення	Стаття 263. Законність і обґрунтованість судового рішення
1. Судове рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.	1. Судове рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним, обґрунтованим, і відповідати завданню цивільного судочинства, визначеному цим Кодексом.
2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права.	2. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права.
3. Судове рішення має відповідати завданню цивільного судочинства, визначеному цим Кодексом.	3. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи.
4. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування відповідних норм права, викладені в постановах Верховного Суду.	4. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування відповідних норм права, викладені в постановах Верховного Суду.
Відсутня!	Враховуючи висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду, суд застосовує норму права у визначений в такій постанові спосіб, або мотивовано відступає від способу застосування норми права з наведенням в судовому

	рішенні детальних мотивів причин, чому суд вважає відповідний висновок помилковим або таким, що не може застосовуватись в даній справі.
5. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи.	5. Рішення суду повинно містити належним чином викладену мотивувальну частину відповідно до вимог цього Кодексу, зміст якої має засвідчити, що учасникам справи надана можливість надати суду свої докази і довести перед судом їх переконливість, а суд цим доказам надав належну правову оцінку.
	Рішення суду може не містити детальної правової оцінки щодо кожного аргументу учасника справи. Відповідно до судової практики Європейського суду з прав людини, перелік аргументів учасників справи, яким суд не надає детальної оцінки в судовому рішенні, зазначається в його мотивувальній частині із наведенням правового обґрунтування причин, з яких суд вирішив не надавати їм детальну правову оцінку.
	Рішення суду, мотивувальна або резолютивна частина якого не відповідає вимогам, встановленим цим Кодексом, є незаконним, необґрунтованим і підлягає скасуванню повністю або зміні в частині вирішення відповідних вимог.

	У випадку, якщо мотивувальна частина рішення не містить детальної правової оцінки хоча б одного з аргументів учасників справи, який стосується предмету спору, і при цьому в рішенні відсутнє правове обґрунтування причин, з яких суд відмовився розглядати даний аргумент і надавати йому правову оцінку, спір у частині відповідних вимог вважається не вирішеним.
Стаття 265. Зміст рішення суду	Стаття 265. Зміст рішення суду
4. У мотивувальній частині рішення зазначаються:	4. У мотивувальній частині рішення зазначаються:
1) фактичні обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини;	1) фактичні обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини;
2) перелік доказів, якими сторони підтверджують або спростовують наявність кожної обставини, яка є предметом доказування у справі;	2) докази, відхилені судом, та мотиви їх відхилення відповідно до правил, встановлених статтею 89 цього Кодексу;
3) висновок суду про те, яка обставина, що є предметом доказування у справі, визнається судом встановленою або спростованою з огляду на більшу вірогідність відповідних доказів;	3) детально мотивована оцінка кожного аргументу, наведеного учасниками справи, щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову, якщо такий аргумент був відхилений судом;

	<p>У випадку, якщо суд з передбачених цією статтею підстав вважає певний аргумент таким, що не потребує надання йому детальної правової оцінки, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд вважає, що надання йому детальної правової оцінки не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і вірогідності доказів. В такому випадку відповідному аргументу не надається детальна правова оцінка.</p>
	<p>Підставами для не надання детальної правової оцінки відповідному аргументу учасника справи можуть бути мотивовані висновки суду, що аргумент очевидно не відноситься до предмета спору, є явно необґрунтованим або неприйнятним з огляду на законодавство чи усталену судову практику.</p>
	<p>Не допускається відхилення або не врахування аргументів, на які учасники справи посилались як на підставу своїх вимог або заперечень, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.</p>

4) мотиви визнання доказів більш вірогідними щодо кожної обставини, яка є предметом доказування у справі;	4) чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, та мотиви такого висновку;
5) мотивована оцінка кожного аргументу, наведеного учасниками справи, щодо наявності чи відсутності підстав для задоволення позову, крім випадку, якщо аргумент очевидно не відноситься до предмета спору, є явно необґрунтованим або неприйнятним з огляду на законодавство чи усталену судову практику;	5) норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування;
6) чи були і ким порушені, не визнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких мало місце звернення до суду, та мотиви такого висновку;	6) норми права, на які посилалися сторони, які суд не застосував, та детальні мотиви їх незастосування з посиланням на законодавство, інші джерела права та висновки Верховного Суду;
7) норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування;	7) посилання на постанови Верховного Суду, в яких викладені висновки щодо застосування норми права, та рішення Європейського суду з прав людини, які мають значення для даної справи, якщо на врахуванні викладених в них висновках наполягає учасник справи.
Відсутня!	У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на висновок щодо застосування норми права, викладений в

	<p>постанові Верховного Суду, мотивувальна частина рішення обов'язково повинна містити зазначення мотивів, з яких відповідний висновок застосовується або не застосовується судом в даній справі. У випадку, якщо суд вважає висновок в постанові Верховного Суду помилковим, в рішенні наводяться мотиви причин, з яких суд не погоджується з ним та наводяться власні мотиви щодо застосування норми права з урахуванням вимог цього Кодексу.</p>
Відсутня!	<p>У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина рішення обов'язково повинна містити зазначення мотивів застосування цієї практики судом, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.</p>
Відсутня!	<p>13. Мотивувальна частина рішення не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.</p>
Стаття 376. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення	Стаття 376. Підстави для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни рішення

1. Підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є:	1. Підставами для скасування судового рішення повністю або частково та ухвалення нового рішення у відповідній частині або зміни судового рішення є:
1) неповне з'ясування обставин, що мають значення для справи;	1) неповне з'ясування обставин, що мають значення для справи;
2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими;	2) недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд першої інстанції визнав встановленими;
3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи;	3) невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи;
4) порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.	4) порушення норм процесуального права або неправильне застосування норм матеріального права.
2. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону, або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню.	2. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону, або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню.
Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи.	Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення, якщо це порушення призвело до неправильного вирішення справи або до не повного вирішення спору відповідно до статті 263 цього Кодексу.

3. Порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо:	3. Порушення норм процесуального права є обов'язковою підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції та ухвалення нового судового рішення, якщо:
1) справу розглянуто неповноважним складом суду;	1) справу розглянуто неповноважним складом суду;
2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід, і підстави його відводу визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованими, якщо апеляційну скаргу обґрунтовано такою підставою;	2) в ухваленні судового рішення брав участь суддя, якому було заявлено відвід, і підстави його відводу визнано судом апеляційної інстанції обґрунтованими, якщо апеляційну скаргу обґрунтовано такою підставою;
3) справу (питання) розглянуто судом за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце засідання суду (у разі якщо таке повідомлення є обов'язковим), якщо такий учасник справи обґрунтовує свою апеляційну скаргу такою підставою;	3) справу (питання) розглянуто судом за відсутності будь-якого учасника справи, не повідомленого належним чином про дату, час і місце засідання суду (у разі якщо таке повідомлення є обов'язковим), якщо такий учасник справи обґрунтовує свою апеляційну скаргу такою підставою;
4) суд прийняв судові рішення про права, свободи, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі;	4) суд прийняв судові рішення про права, свободи, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі;
5) судові рішення не підписано будь-ким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені у рішенні;	5) судові рішення не підписано будь-ким із суддів або підписано не тими суддями, які зазначені у рішенні;
6) судові рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу;	6) судові рішення ухвалено суддями, які не входили до складу колегії, що розглядала справу;

7) суд розглянув в порядку спрощеного позовного провадження справу, що підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.	7) суд розглянув в порядку спрощеного позовного провадження справу, що підлягала розгляду за правилами загального позовного провадження.
Відсутня!	8) суд не вирішив спір у частині певних позовних вимог відповідно до статті 263 цього Кодексу, і зміст прийнятого судового рішення не відповідає вимогам до мотивувальної або резолютивної частини рішення, встановленим статтею 265 цього Кодексу.
4. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.	4. Зміна судового рішення може полягати в доповненні або зміні його мотивувальної та (або) резолютивної частини.
Стаття 382. Постанова суду апеляційної інстанції	Стаття 382. Зміст постанови суду апеляційної інстанції
1. Постанова суду апеляційної інстанції складається з:	1. Постанова суду апеляційної інстанції складається з:
3) мотивувальної частини із зазначенням:	3) мотивувальної частини із зазначенням:
а) встановлених судом першої інстанції та неоспорених обставин, а також обставин, встановлених судом апеляційної інстанції, і визначених відповідно до них правовідносин;	а) встановлених судом першої інстанції та неоспорених обставин, а також обставин, встановлених судом апеляційної інстанції, і визначених відповідно до них правовідносин;
б) доводів, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;	б) доводів, за якими суд апеляційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої інстанції;

в) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу;	в) детальних мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу;
Відсутня!	У випадку, якщо суд вважає певний аргумент таким, що не потребує зазначення детальних мотивів його прийняття або відхилення, в мотивувальній частині цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд вважає, що зазначення детальних мотивів не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, викладених учасниками справи в апеляційній скарзі та відзиві на апеляційну скаргу, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду;	г) чи були і ким порушені, невизнані або оспорені права чи інтереси, за захистом яких особа звернулася до суду;

г) висновків за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції;	г) висновків за результатами розгляду апеляційної скарги з посиланням на норми права, якими керувався суд апеляційної інстанції;
4) резолютивної частини із зазначенням:	4) резолютивної частини із зазначенням:
а) висновку суду апеляційної інстанції по суті вимог апеляційної скарги і позовних вимог;	а) висновку суду апеляційної інстанції по суті вимог апеляційної скарги і позовних вимог;
б) нового розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з розглядом справи у суді першої інстанції, - у випадку скасування або зміни судового рішення;	б) нового розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з розглядом справи у суді першої інстанції, - у випадку скасування або зміни судового рішення;
в) розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з переглядом справи у суді апеляційної інстанції;	в) розподілу судових витрат, понесених у зв'язку з переглядом справи у суді апеляційної інстанції;
г) строку і порядку набрання постановою законної сили та її оскарження;	г) строку і порядку набрання постановою законної сили та її оскарження;
г) встановленого судом строку для подання суб'єктом владних повноважень - відповідачем до суду першої інстанції звіту про виконання постанови, якщо вона вимагає вчинення певних дій.	г) встановленого судом строку для подання суб'єктом владних повноважень - відповідачем до суду першої інстанції звіту про виконання постанови, якщо вона вимагає вчинення певних дій.
Відсутня!	2. У випадку, якщо учасник справи аргументує свої вимоги або заперечення з посиланням на висновок щодо застосування норми права, викладений в

	<p>постанові Верховного Суду, мотивувальна частина постанова суду апеляційної інстанції обов'язково повинна містити зазначення мотивів, з яких відповідний висновок застосовується або не застосовується апеляційним судом в даній справі. У випадку, якщо суд апеляційної інстанції вважає висновок в постанові Верховного Суду помилковим, в рішенні наводяться мотиви причин, з яких суд не погоджується з ним та наводяться власні мотиви щодо застосування норми права.</p>
	<p>У випадку, якщо учасник справи аргументував в суді першої або апеляційної інстанції свої вимоги або заперечення з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції обов'язково повинна містити зазначення мотивів щодо застосування цієї практики судом, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.</p>
<p>Відсутня!</p>	<p>3. У випадку, якщо суд першої інстанції відступив від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, і дійшов до висновку про необхідність застосування відповідної норми по іншому,</p>

	мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції повинна містити оцінку такому висновку суду першої інстанції.
Відсутня!	4. Мотивувальна частина постанови суду апеляційної інстанції не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
2. Постанову суду апеляційної інстанції може бути оскаржено у касаційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом.	5. Постанову суду апеляційної інстанції може бути оскаржено у касаційному порядку у випадках, передбачених цим Кодексом.
Стаття 389. Право касаційного оскарження	Стаття 389. Право касаційного оскарження
2. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно у таких випадках:	2. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно у таких випадках:
1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку;	1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, або якщо суд апеляційної інстанції відступив від такого висновку відповідно до цього Кодексу , крім

	випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку;
2) якщо скажник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні;	2) якщо скажник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні;
3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах;	3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах;
4) якщо судове рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами першою, третьою статті 411 цього Кодексу.	4) якщо судове рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами першою, третьою статті 411 цього Кодексу.
Відсутня!	5) якщо суд апеляційної інстанції прийняв рішення, яким спір залишився не вирішеним повністю або у частині певних позовних вимог відповідно до статті 263 цього Кодексу.
Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.	Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

3. Не підлягають касаційному оскарженню:	3. Не підлягають касаційному оскарженню:
1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом;	1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом;
2) судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову, що не перевищує п'ятиста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, крім випадків, якщо:	2) судові рішення у малозначних справах та у справах з ціною позову, що не перевищує п'ятиста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, крім випадків, якщо:
а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики;	а) касаційна скарга стосується питання права, яке має фундаментальне значення для формування єдиної правозастосовчої практики;
б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи;	б) особа, яка подає касаційну скаргу, відповідно до цього Кодексу позбавлена можливості спростувати обставини, встановлені оскарженим судовим рішенням, при розгляді іншої справи;
в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу;	в) справа становить значний суспільний інтерес або має виняткове значення для учасника справи, який подає касаційну скаргу;
г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.	г) суд першої інстанції відніс справу до категорії малозначних помилково.

Відсутня!	г) в результаті розгляду справи судами першої та/або апеляційної інстанції спір залишився не вирішеним повністю або у частині певних позовних вимог відповідно до статті 263 цього Кодексу.
Стаття 392. Форма і зміст касаційної скарги	Стаття 392. Форма і зміст касаційної скарги
2. У касаційній скарзі повинно бути зазначено:	2. У касаційній скарзі повинно бути зазначено:
5) підставу (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 389 цього Кодексу підстави (підстав).	5) підставу (підстави), на якій (яких) подається касаційна скарга з визначенням передбаченої (передбачених) статтею 389 цього Кодексу підстави (підстав).
У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини другої статті 389 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається постанова Верховного Суду, в якій викладено висновок про застосування норми права у подібних правовідносинах, що не був врахований в оскаржуваному судовому рішенні.	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 1 частини другої статті 389 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається постанова Верховного Суду, в якій викладено висновок про застосування норми права у подібних правовідносинах, що не був врахований в оскаржуваному судовому рішенні.
У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 2 частини другої статті 389 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається обґрунтування необхідності відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду.	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 2 частини другої статті 389 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначається обґрунтування необхідності відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду.

Відсутня!	У разі подання касаційної скарги на підставі пункту 5 частини другої статті 389 цього Кодексу в касаційній скарзі зазначаються аргументи учасника справи, які не були оцінені судом апеляційної інстанції всупереч вимог статті 282 цього Кодексу.
Відсутня!	Стаття 394¹. Консультативний висновок щодо застосування норми права
	1. Будь-яка особа, вправі подати до Верховного Суду консультативний висновок щодо застосування норми права у справі, рішення в якій переглядається судом касаційної інстанції.
	2. Консультативний висновок щодо застосування норми права повинен містити:
	а) посилення на судові рішення у справі, щодо застосування норм права в якій надається консультативний висновок;
	б) зазначення норми права, яка застосована, неправильно застосована або не застосована судом першої або апеляційної інстанції у відповідному рішенні, і щодо застосування якої подається відповідний консультативний висновок;

	в) детальне обґрунтування мотивів, з яких автор відповідного консультативного висновку вважає, що норма права була застосована неправильно, або наведене в судовому рішенні обґрунтування щодо її застосування є недостатнім;
	г) власне обґрунтування способу застосування норми права, яку автор відповідного консультативного висновку вважає правильним, з посиланням на законодавство, судову практику, наукові джерела тощо;
	г) ім'я особи, яка склала відповідний консультативний висновок, її поштова адреса або адреса електронної пошти, підпис дата складання та, за наявності, посада, науковий ступінь та/або вчене звання.
	3. Консультативний висновок щодо застосування норми права подається будь-якою особою до суду касаційної інстанції до закінчення касаційного провадження.
	4. Консультативний висновок щодо застосування норми права не є доказом, має допоміжний характер і не є обов'язковим для суду.

	Суд касаційної інстанції може посилатися в рішенні на консультативний висновок щодо застосування норми права як на джерело відомостей, які в ньому містяться, та має зробити самостійні висновки щодо відповідних питань.
	Висновки щодо застосування норми права, на які суд касаційної інстанції посилався в своєму рішенні, долучаються до матеріалів справи.
Стаття 400. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції	Стаття 400. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції
3. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, які передбачені пунктами 1, 3, 4, 8 частини першої статті 411 , частиною другою статті 414 цього Кодексу, а також у разі необхідності врахування висновку щодо застосування норм права, викладеного у постанові Верховного Суду після подання касаційної скарги.	3. Суд не обмежений доводами та вимогами касаційної скарги, якщо під час розгляду справи буде виявлено порушення норм процесуального права, які передбачені пунктами 1, 3, 4, 8, 9 частини першої статті 411 , частиною другою статті 414 цього Кодексу, а також у разі необхідності врахування висновку щодо застосування норм права, викладеного у постанові Верховного Суду після подання касаційної скарги.
Стаття 411. Підстави для повного або часткового скасування рішень і передачі справи повністю або частково на новий розгляд або для продовження розгляду	Стаття 411. Підстави для повного або часткового скасування рішень і передачі справи повністю або частково на новий розгляд або для продовження розгляду

1. Судові рішення підлягають обов'язковому скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо:	1. Судові рішення підлягають обов'язковому скасуванню з направленням справи на новий розгляд, якщо:
8) суд прийняв рішення про права, свободи, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі.	8) суд прийняв рішення про права, свободи, інтереси та (або) обов'язки осіб, що не були залучені до участі у справі.
Відсутня!	9) суд апеляційної інстанції не вирішив спір у частині певних позовних вимог відповідно до статті 263 цього Кодексу, і зміст прийнятого судового рішення не відповідає вимогам до мотивувальної або резолютивної частини рішення, встановленим цим Кодексом.
Стаття 416. Постанова суду касаційної інстанції	Стаття 416. Зміст постанови суду касаційної інстанції
1. Постанова суду касаційної інстанції складається з:	1. Постанова суду касаційної інстанції складається з:
3) мотивувальної частини із зазначенням:	3) мотивувальної частини із зазначенням:
а) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного в касаційній скарзі та відзиві на касаційну скаргу;	а) мотивів прийняття або відхилення кожного аргументу, викладеного в касаційній скарзі та відзиві на касаційну скаргу з наданням їм детальної правової оцінки;
Відсутня!	У випадку, якщо суд касаційної інстанції вважає певний аргумент таким, що не потребує надання йому детальної правової оцінки, в мотивувальній частині

	цей аргумент зазначається та вказуються мотиви, з яких суд касаційної інстанції вважає, що надання йому детальної правової оцінки не має значення для правильного вирішення спору з урахуванням вимог щодо належності, допустимості, достовірності і достатності доказів.
Відсутня!	Не допускається відхилення або не врахування аргументів, на які учасники справи посилались як на підставу своїх вимог або заперечень, без надання їм детальної правової оцінки, з формальних підстав, на підставі загальних, абстрактних формулювань не по суті наданих учасниками справи аргументів, або без наведення мотивів з посиланням на законодавство, з яких суд вирішив не надавати їм детальної мотивованої оцінки.
б) доводів, за якими суд касаційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої та (або) апеляційної інстанції;	б) доводів, за якими суд касаційної інстанції погодився або не погодився з висновками суду першої та (або) апеляційної інстанції;
2. У постанові палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду має міститися висновок про те, як саме повинна застосовуватися норма права, із застосуванням якої не погодилася колегія суддів, палата, об'єднана палата, що передала справу на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати.	2. У постанові Верховного Суду, в тому числі палати, об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду має міститися висновок про те, як саме повинна застосовуватися норма права, із застосуванням якої не погодилася колегія суддів, палата, об'єднана палата, що

	передала справу на розгляд палати, об'єднаної палати, Великої Палати.
Відсутня!	3. У випадку, якщо особа, яка подала касаційну скаргу, аргументує свої вимоги з посиланням на судову практику Європейського суду з прав людини, мотивувальна частина постанови обов'язково повинна містити зазначення мотивів застосування цієї практики судом касаційної інстанції, або детальне пояснення причин, з яких така практика Європейського суду з прав людини в даній справі не була застосована.
Відсутня!	4. Мотивувальна частина постанови суду касаційної інстанції не може містити аргументи лише однієї зі сторін спору, якщо інша сторона також надавала свої аргументи.
Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., №30, ст. 260; 2011 р., №39, ст. 391)	
Стаття 17. Застосування судами Конвенції та практики Суду	Стаття 17. Застосування Конвенції та практики Суду
1. Суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права.	1. Суди, слідчі судді, прокурори, керівники органів досудового розслідування, слідчі, а також інші органи

	державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, інші суб'єкти владних повноважень застосовують при розгляді справ та (або) здійсненні повноважень Конвенцію та практику Суду як джерело права.
	2. Практика Суду застосовується незалежно від того, чи була Україна у відповідній справі заявником, відповідачем або третьою стороною, і незалежно від того, чи було у відповідному рішенні Суду визнано наявність або відсутність порушення Конвенції.
	3. Застосування практики Суду полягає у застосуванні безпосередньо норми Конвенції, дотримання якої було предметом оцінки Судом у відповідній справі, та висновку щодо застосування цієї норми, висловленої у конкретній практиці Суду, з посиланням на назву відповідного рішення Суду та порядковий номер пункту рішення, в якому міститься цей висновок.

Народний депутат України

Д. О. Гетманцев
та інші народні депутати

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ГЕТМАНЦЕВ ДАНИЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000006743D0087F6A301
Дійсний до: 17.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 20д9/1-2021/16310 від 22.01.2021

336841